

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Homo Christianus In Sua Lege Institutus. Sive Discursus Morales

Qvibus Totvm Hominis Christiani Officivm Explicatvr; Quídque is fugere,
quid agere debeat, quàm exactiſimè traditur

Segneri, Paolo

Augustæ Vindellicorum ; Dilingæ, 1695

Discursus XXIX. Damnatur Chorearum usus.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-45993](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-45993)

DISCURSUS XXIX.

Damnatur Chorearum usus.

Mos amatoriis levitati-
bus indulgendi, &
mos ducendi choreas
meo iudicio non aliter
inter se differunt,
quam ordinaria nundina, ab extraordi-
nariis & solemnibus. Utrobique
non raro venditur infelix Juventutis
innocentia, morumque integritas: in
choreis tamen, ut in nundinis publicis;
in amoribus, ut in privatis mercatorum
officiis. Quare cum sententiam
fulminaverimus contra detrimetofas
amandi artes & pestilentes blanditias,
par est nos Chorearum usum tanto
execrari vehementius, quod hic illo est
nocendor: sic ut ex his, qui me audi-
unt, nemo non eum deinceps, quan-
tum meretur, detestari paratus sit.
Ostendam autem vobis, Juvenes in
choreis ducendis duplicem pati jacturam,
quam, quia damnosiores nullam in ullis
nundinis quis pati possit: Una est, Lu-
cri cellantis, ob bona, quae ibi perdun-
tur; altera Damni emergentis, ob ma-
la, quae inde resultant. Attendite, an
ad oculum demonstrem, utramque,
quam dixi, jacturam Chorearum fru-
ctum esse.

II. Verum quia Polemicas inter le-
ges non postrema est, non relinquere a
tergo arcem aut munimentum, hostili
militie intellum, non parum expediet
R. P. Segneri Christi. Instr. Tom. III.

ante omnia extricare me ab adver-
sae partis argumento perquam valido: quo
quidem etiam utuntur, qui amandi ar-
tes auctoritate sua tueri volunt; sed in
hac de Choreis metentia velut redivivo,
& majori auctoritatis robore stabilito.
Unde non pauci mirabuntur, quae fron-
te ego oppugnare & damnare choreas
non verear, cum eas communis Docto-
rum sensus ut licitas probet. Ita est,
neque enim inficias ire possum. Mora-
les Theologi ingenti numero affirmant,
saltationi sine Dei injuria operam dari
posse. Parte tamen altera totum Sancto-
rum Patrum non Latinorum minus,
quam Graecorum agmen in chorearum
usum acerrime invehitur: etsi mihi
pergratum tam discrepantium iudicio-
rum ex vobis causam intelligere. S.
Augustinus in suorum Sermonum ali-
quo Choreas execratus, ait, ex illis tan-
tum detrimenti in suum populum de-
rivari, ut Christiani ad Ecclesiam veniant,
Serm. Paganis de Ecclesia revertantur. Hac ipsa
de re dum S. Ambrosius loquitur, si qui-
bus Puellis saltare placet, atque ita o-
mnino facere decretum est, *saltem in Lib. 3. de*
quis, adultera filia; quae vero Virgines, Virgin.
nisi perire, & quales sunt, porro non esse
malint. Alibi autem, cum accuratè enu-
merasset, quidquid ex choreis malorum
con-

G g g

con-

consequitur, aut certe periculum est, ne consequatur, his tandem verbis suum eâ de re sermonem clausit: *Quomodo patienter loquar, propter eam, convenienter de fleam?* S. Ephrem eâ verborum formulâ utitur, dum de choreis disserit, quæ nulli audienti horrorem non debeant incutere. *Ubi citbara*, inquit, *est chorea, ibi virorum tenebra, mulierum perditio, Angelorum tristitia; Diaboli festum.* Alibi verò quærit: *Et quis tandem est, à quo rem tam perniciosam Christiani didicere, qualis sunt Choreæ?* Non, inquit, didicere à S. Petro, non à S. Paulo, non à S. Joanne, aut quoquam alio Apostolici Collegii: Magister usûs tam perniciosi alius esse non potuisset, quàm Draco stygius. Hic fuit, qui suis, Serpentis tortuosi, spiris ac gitis artem hanc docuit: *Draco antiquus suis voluminibus docuit.* Nec aliter sententias, aut locuti sunt alii, quos summa ut doctrina, ita & vitæ sanctimonia-

Or. s. de Temp. & Incon- commendavit: *Quid prius deplorabo,* clamat superiore ex loco ad gregem suum Sanctus Basilus, *Puellasne cælibes, quæ ad Choreas accedunt, an maritis jam junctas?* Puellæ ibi iacturam faciunt virginittatis, ac verecundia: *Maritis verò junctæ discunt Matrimonii fidem frangere.* *Quod si nonnulla peccatum corpore effugerunt, omnes tamen animo depravata, atque inquinata sunt.* Sed præ cæteris S. Joannes Chrysostomus imperare sibi non potuit, quod minus aureâ suâ linguâ feriret sæpius execrabilem hanc morum pestem, appellando Choreas, Ludum Sathanæ; & negando unquam contingere, ut hoc in lu-

do omnes veteratoris pessimi legiti videntur, omnesque sensuum illicebra, & ad scelus pellacia superent. Nec dissimilia his habent alii Doctorum Principes, quorum singulorum verba hic referre nimis longum foret, appellantque Choreas Dæmonum conventiculum, stragem Innocentia, solennitatem Inferni, Circulum, cujus centrum sit Sathanas. Rationem igitur nunc reddite, AA. doctissime tam in speciem discrepantis; quæ Morales Theologi Choreas probant ut innoxias; Sancti Patres verò eas execrantur ut Diabolicas? Quorum sensa nos par est amplecti? Dicere, quod SS. Patres exaggeratione, pro Conscience dicentibus non insolita, ubi sint, ipsi parùm foret gloriolum. Quæ enim ista amplificandi exaggerantque esset ratio, si pro veris talis decerentur? Majori eorundem cum decore responderetur; fuisse ipsos deceptos; eorum siquidem maxime calamo nos Deus ad officium hominis Christiani erudire & accendere voluit. Et qui fieri tandem potuisset, ut tam multi planè concordet fallerentur? Quomodo cum cæteris hallucinatus esset Augustinus, vit ingenio, quo subtilius acutiùsque Deus Ecclesiæ nullum indulserit? Et tamen hic loco non uno repetit acque inculcat; rectius facturos Christi discipulos, si diebus sacris ararent, quàm si saltim ararent: *Melius est arare, quam subire.* Non alia igitur opinionum in speciem pugnantium hinc SS. Patrum, in hoc Theologorum, causa est, quàm quod isti loquantur de Choreis ut sunt in-

se, & absque iis, quæ fermè comitantur, adjunctis. Et sic rectè docent, illas ex se, & naturâ suâ cum peccato non esse conjunctas. Sancti Patres verò loquuntur de Choreis, quales eas ipse usus esse docet; hoc autem usu atque ipsâ experienciâ, cum strages animarum edant maximas, hinc tantis illas studiis detestantur. Sic igitur, quas diversas opinabamur, concordés sunt sententiæ; vera utraque, sed in sensu qualibet suo. Ex se, ipsâque rei naturâ peccatum non est Choreis adesse, est tamen peccati occasio: unde ex adjunctis, quæ illas comitantur, ex inflammatione & alimento, quæ in ipsâ Concupiscenciâ reperit, fit, ut facili negotio in peccatum degenerent: id quod Theologi qui Christiani hominis officium impléant, nequaquam insiciantur: quia potius cum Sanctis fatentur, filtrationes ratione periculi, quod vix unquam abest, sine noxa frequentari non posse; *ratione probabitur periculi anima sua, vel alterius.* Hoc autem periculum, quia, ut dixi, vix unquam abest, sapienter pronuntiavit Joannes Gerbo, quem non doctrina minùs, quam eximia vitæ probitas commendat; *Ob fragilitatem humanam, difficulter sunt Choreæ sine diversis peccatis, & omnia peccata chorizant in choreæ.* Attentis nimirum, imbecillitate hominum in sensuum superandis illectibus, pravorum habituum & propensionum vi, malorum Dæmonum ad casum impulsu, nimis quàm verum est Juvenibus has inter Choreas, quales hodie agi solent, stare incon-

cusos, & non magno impetu humi sterni: unde rectè eodem in choro omnia vitia saltare dici possunt: *omnia peccata chorizant in chorea.*

III. Hæc cum ita se habeant, non puto jam quidquam subesse periculi, ne meam de choreis doctrinam, Sanctorum Patrum sensui conformem, & planè ex iis haustam, quisquam vestrum damnet, eamque vel ut veritati minùs consonam, vel ut rigidam nimium ac severam explodat; pergo proin securus, ut, quo initio dissertationis hujus dixi, ordine, vobis demonstrarem, quid bonorum in Nundinis his, sit facta ita loqui, diabolicis Juvenes perdant; & quod sit Lucrum cessans?

I.

IV. Sicut unicus ac præcipuus, Juveniffi & Puellarum maximè, thesaurus est Pudicitia, ita illi custodiendo duplici de præsidio Deus prospexit; de honesto nimirum pudore, & solitudinis amore prudente. Audite me attentione singulari: ea enim in medium afferam, quæ istam fortasse morantur. Verecundia, seu honestus pudor, procul dubio virtutum omnium custos appellari potest (præcipuè si de illo nobis sermo sit; qui errorem ut futurum respicit, & dicitur Erubescencia; potius quàm de illo, qui nascitur ex peccato aut olim, aut jam nunc perpetrato; & dicitur strictius Verecundia) cum illi, sanè quàm decoro, suam adhibeant in commerciis fidem Mercatores; fortitudinem Milites; vigilantiam Senatores; integritatem Judices

S. Thom.

1.2.9.41.

ar. 4.

dices, quos omnes pudet officio suo deesse. Prae aliis tamen virtutibus

S. Thom. Castitatem ipse tuerur. Cum enim
2. 2. 9. Erubescencia sit ingenuus ille timor,
144. quo pudorem fugimus, ex scelere forte
ad. 2. admissio nasciturum, *Timor de surpi*
actu: quantum peccatum quodlibet magis
Erubescencia illud caveri studiosius:

S. Th. 2. Dubium autem non est, quin luxurie
2. q. 144. peccata, ut Philosophus testatur, omnium
ar. 1. ad maximè pudenda sint: ad Erubescencia
2. ergo pertinet hæc præ ceteris procul habere, ut Pudicitia & Castitas illæsa seruetur. Hinc etiam S. Greg. Nyssenus Pudorem Telum fortissimum appellavit; & tale omnino est Puellarum bono. Timor enim ille, quo dedecus ex flagitio oriturum horrent, animos magnos etiam illis subdit, quas ceteroquin timidissimas invenimus: & rubor ille, quem ejusmodi in occasionibus vultu præferunt, vexilli instar est purpurei, quod ad pugnam omnes animi facultates provocat, ut concordibus studiis propugnanda Castitatis Arci invigilent. *Quam peccare pudet*, non malè ille cecinit, *ruta sat est*. Atque singularis omnino fuit magni Dei providentia: si enim ille verecundia & erubescencia freno feminas non coercuisset, o nos miseros! nimis quàm arduum cuilibet nostrum futurum fuisset, earum viribus obniti. *Ligavit Deus concupiscentiam Mulieris freno verecundia: aliter non fieret salva omnis caro*: dicere non dubitavit S. Joannes Climacus.

V. Ceterum istud tam salutare fructum, etsi facili negotio rumpatur de excutiatur, ubi amatoris artibus aliqua se dediderit; multò tamen id sit celerius in pessimo saltitandi more, Puella siquidem amando agit cum uno solo; inter choreas verò cum multis. Nec oculis solum hic res geritur, sed verbis, sed gestibus, sed attendendo, sed manuum contrectatione; publice se spectandam proponit, nihilque magis desiderat, quàm ut ipsam, tanquam metam dignissimam, omnium oculi desigantur. Sic utem quis jam explicet, quanto se exponat periculo perdendi ruboris, qui non solum est color Virginitatis proprius, sed custos ejusdem, ut dicebam, longè vigilantissimus? Non alius protectò certior est modus non erubescendi amplius peccata maxime pudenda, quàm si videamus, multis illa probati: adeò diligentius metum famam externam, quæ tota in hominum existimatione sita est; quæ dedecus illud internum, in ipsa rerum naturâ fundatum. Atque hoc est è Chorearum usu natum malum; videre in his, quòd tam multi ut utenitates, ut gratias, ut elegantiam appetent, quod tanquam licentiam vel coram uno admittere pudebat. Hæc autem vultus verecundia ubi aliquando perdita fuerit, quæ tandem ejus recuperanda spes? Irreparabilis est ejus jactura: sic ut de verecundia dici possit, quod de Elephanto, quòd semel prolapsus, surgere jam non possit, *Quia redire nescit, ut perit, pudor*: id quod

P. SEGNER
Homo Christianus

quod in aliis pravis propensionibus non contingit; qui enim odit aliquando, amare iterum potest, quem oderat: qui tristitia & mœrore fuerat absorptus, lætus iterum ac hilaris esse potest: qui iratus, animi tranquillitatem recuperare; qui spem posuerat, exigi iterum ad fiduciam potest. Solus pudor, aliquando fronte exulare iustus, eò non redit; & dolere quidem ille potest, quòd locum impudentiæ cesserit; sed hoc illam extrudere deinceps non valet; adeò hæc contumax & obstinata est.

VI. Alter Pudicitia custos est amor solitudinis, & publici fuga, quæ ita foris custodit Innocentia thesaurum, ut illum intus tuetur Pudor. Virgo in lingua omnium princeps, Hebraice scilicet, *Halma* dicitur; quòd idem est ac Abscondita: ut appareat, quàm separari à Virginitate non possit, publici fuga, & quomodo ejus ope Virgo, ut luis in spinis echinus, solum tuta sit & secunda. Idcirco, quo nonnullæ Puellæ flagrant, desiderium vivum compendi in publico, exponit eas periculo, ut non solum minus cautæ, sed etiam minus castæ, saltem propensione suâ, existimentur. Hac re ab apibus vespæ differunt, quòd istæ non metuunt laborantes aspici; at apes adeò istud timent, ut nunquam mel suum, nisi in abdito, elaborent. Unde factum est, ut quondam clausæ alveari pellucido, quo earum artificium in melle conficiendo à curiosis quibusdam observaretur, priusquam operi se accingerent, totum intus vitrum cæcto integumento obduxerint, sicque

abscondite & latentes operi faciundo se impenderint. Eiusmodi discrimen existimo sæpius deprehendi posse inter Puellas, verè adhuc innocentes, & eas, quæ tales amplius non sunt. Illæ apum instar cuperent semper solæ, semper procut aliorum oculis vivere; nec quidquam est ipsis gravius, quàm versari in publico. Hæ autem tanquam vespæ, optarent omnes dies festos esse, ut prodire liceret in publicum, ut quotidie ducerentur choreæ, scæminarum pensarentur obsequia, atque ita populo velut in teatro spectabiles fierent. Atque hæc inter alias causa est, ob quam tam anxie curat Dæmon, ne Christiana è Republica choreæ eliminentur, sed vel ingratis Confessoriorum increpantium, & Concionatorum detestantium retineatur Choreas ducendi consuetudo; in choreis enim feliciter illi cedit negotium everteendi munimenta, quibus vallatur, Castitas & Innocentia: unde hoc propugnaculo, hac sæpè eversâ, minore jam difficultate versutissimus hostis in ipsam animæ arcem ingreditur, & prædas pro arbitrio agit. *Ubi non Eccl. 26. est sepes, diripitur possessio.* Observarunt Naturalis Philosophiæ studiosi, quòd inter belluas, *Femina citius cicuratur, quam Mares.* Nisi fallor, id in 9. *hist. re nostra æquè pronum est evenire; c. 9.* mulier siquidem, ut infirmior intelligendi facultate, ratione minus utitur ad odio habendum malum: unde cum munimento naturalis honoris privatur, quo ceteroquin in illud fertur, multo minore negotio, tanquam mansuetacta, in idem malum impellitur. Verum

rùm quoquo modo res se habeat, cum id tam ferio ac sedulo agatur, ut in ipsis adeo templis viri à feminis separentur, et si eò conveniant divini obsequii & Religionis causâ; vehementer ob-
 flupescit, quomodo dein nihil timeatur ex illo promiscuo consortio. Juvenum utriusque sexus in Choreis, ad quas vulgò non convenitur, nisi vulgatum & animi laxandi gratiâ. Quid dicit Deus (qui vel veteri in Legge hunc sexus, à sexu separationem præcepit) si hodie observabit, Fideles suos hodie tam incurios, ut non solum illam in templis nonnisi quam negligant, ubi minùs videri potest necessaria, sed in publicis etiam placeis, theatris, præcis penitus non curent; ubi tamen quàm maximè esset vigilandam?

VII. Quibus proin- titulis ejusmodi cæcus & conventicula compel- labimur? Si SS. Literarum idioma uti placet, necesse est illis dare nomen ut alperius, ita minùs gratum. Sapius Sacrorum Librorum idiomate, idem est dicere rem esse communem, & esse immundam: unde Angelus S. Petro mirabili illa in apparitione, cum immundos cibos gustare nederet, dixit: *Quod Deus purificavit est commune non dixeris.* Hinc satis apparet, quomodo Spiritus Sanctus, si loquendum de illis esset, vestra hæc conventicula nominaret: diceret nimirum illa immunda: adeo promiscuè omnis generis homines in illis conveniunt: imò adeo ibi communia sunt aliis singulorum vitia; cum alius alium doceat vani-

tatem in vestibus, libertatem in appetibus; in colloquiis impudentiam, effrenem in omni agendi ratione licentiam. *Qui commiscuaverit Superbia, inducet superbiam.*

VIII. Hinc gradum facio istis in Nundinis à Lucro cessante ad Damnum mergens, & à bonis, quorum salutem in Choreis Juvenes patiuntur, perge ad mala, quæ discunt, & quæ incuriunt. Nihil est in munitis arcibus & urbibus, quod majore curâ custodiatur, quam portæ: hæc enim via & facilius, & majore cum impetu hostes irruunt. In anima nostra portarum loco sensus sunt & quos Christi affectus, militari scientiæ præcepto cruditi, quàm maximâ sedulitate custodiunt. Et hinc men ipsi tres saltem, carum exultant, hostibus, dum Choris dant operam, pandunt: Oculos, inquam, Manu- que Aures; unde non dissimilis sumitur conjectura, an malus Daemon, occupato triplici hoc aditu, moram tracturus sit in introductis turmis mille suggestionum suarum, & milleorum flagitiorum.

IX. Primò igitur oculo portatur Daemon. S. Ambrosius dum bellè & arguè describit voluptatem, eam ob oculos ponit, ut facientem per præp- bras laqueos, & vincula, quibus animas, Juvenum maxime, vincit: *La- dentibus pavulanti præpbris retia, quibus animas speciosas Juvenum animas capit.* Ac que hæc ratione primò sibi animas vindicat, ut idem sapientissimus Doctor asserit: *Oculi prima tentamenta*

P. SEGNER
 Homo Christianus

At. 10.
 15.

prudent. Disceperent per me licet inter se Legum Interpretes; solisne oculis possit quis sibi rem primò vindicare, an verò semper pedum positione rei plenum dominium capere oporteat. Si ejusmodi rei sensilis vindicatio, aut possessio controversa est, animæ sanè possessio dubia esse non potest. Oculis primus ingreditur, & autoritate ac nomine Cordis rem possidere incipit: *St secutum oculos meos cor meum.* Quare qui possessionem ejusmodi non timet, animo planè exutus est. Certè quò quisque *lesmè* erat sanctior, tantò ille hanc oculorum possessionem *istabae* cavèus. Audiamus Jobam sanctissimum, omnium nomine protestantem: *Pepigi factus sum cum oculis meis, ut ne cogitarem quidem de Virgine.* Digna essent hæc verba dissertatione integra, tam multa sub eorum cortice latent. Persuadet sibi non nemo, fidelitorem se oculis suis amicum non habere; quòd isti nova semper oblectamenta, novas voluptates studiosè procurent. Sed gravissimè fallitur: Spiritus enim Sanctus non obscurè illum docet; quòd potius iidemmet oculi jurati sint hostes; aliàs non suaderet, ut Jobi exemplo inducias cum illis paciscamur: *Pepigi factus sum cum oculis meis.* Neque enim inducias cum amicis, sed cum hostibus paciscimur. Atque utinam, cum dubium porrò non sit, quin oculi juratis nostris inimicis accenseri debeant, ipsi perinde ac alii, etiam insensibilissimi placari, & ad odia ponenda induci possent. Verùm ipsi ita obstinatos inimici sunt, ut ex integro sibi

eosdem conciliare nemo possit. Quare summum, quòd hoc in bello sperari possit, Induciae sunt: pacis enim spes planè nulla. Tertullianus Philotopi alicujus antiqui meminit; qui cum non posset sibi promittere, quòd *fæminæ* aspectu potiri posset quin mox ad illam concupiscendam abriperetur, semet exoculavit. *Quòd mulieres sine In Apoc. concupiscentia aspicere non posset, & do- loget. leret, si non esset portus, excacavit se ipsum.* Volebat hic de oculis suis triumphare, penitus iis se privando: sed hoc victoriæ genus Christi Lege, nobis ejus cultoribus vetitum est; aliud proin nihil superest, quòd cum his hostibus facere possimus, quàm inducias: *Pepigi factus.* Hòc siquidem indicat: nunquam nos ex toto posse cum oculis redire in gratiam, aut omnem ex eorum perfidia metum ponere: sed si objectum quoddam illecebròsum spectamus, nunquam debemus. Doctissimi Isidori sententià, obtutum in illud desigere, verùm obiter tantùm ac cursim, & quidem, ut ille loquitur, effusissimo cursu delibare: Canum instar, qui ad Nili ripas fugiendo bibunt; ne longiorem trahentes moram Crocodilis in pradam cedant. Magis tamen notanda est causa, quam in ordine ad istum finem Jobus adducit, quæ fuerit ad hoc *ferendus* incandam compulsus: *ut ne cogitarem quidem de virgine.* Tam inter se vicini sunt obrutus, & cogitationes; uti Sanctorum idiomate pro uno eodemque sumantur: unde idem est, non cogitare, quòd, non aspicere. *Pepigi factus sum cum oculis meis, ut ne cogitarem*

rem. Videntur proinde oculi & cor arcano inter se fœdere necti, quale montes inter ignivomos intercedere multi existimant. Observatum certè est, eodem planè tempore, quo non multis abhinc annis Æthiæ ac Vesuvius in Italia atrocissimis flammis exarscerant, paribus furiis etiam illos delavisse, qui in remotissimis Americæ provinciis montes & ipsi ignivomi inveniuntur: unde non defuit, qui crederet, meatibus quibusdam occultis intra ipsa terræ viscera hos inter se montes conjungi, & ignoto commercio sua velut sensa invicem communicare. Tale autem commercium oculos inter & cor intercedere non opinio dubia, sed certa sententia est: unde excludendis cogitationibus pravis, necessarium omnino est, etiam obtutibus non indulgere. *Pepigi fœdus cum oculis meis ut ne cogitarem.* Quæ ipsa fortassis causa fuit, ut iidemmet oculi & obtutum, & lacrymarum essent organum: cum ita natura gemino munere facultatem istam instruxerit (etsi alia sensuum organa ad unum fermè destinata sint) ut singulari providentiâ non procul malo abesset remedium: & quia pleraque scelera originem trahunt ex oculis ope obtutum, ibi etiam invenirent medicinam, compunctiois, seu serii doloris lacrymis emendanda & abolenda.

X. Caterùm inter pericula tam manifesta, quomodo tandem in detestandis his choreis credenda est se gerere Juventus nostra, cum per has id ipsa inprimis spectet, ut obtutum in eò convenientes desigat attentius, &

vicissim etiam curiosius spectetur? Prò! quàm jure ac merito suspicari possumus, non ludi hunc ludum absque delictis & noxis innumeris, cogitationum, delectationum pravarum, desideriorum, operum! Filios Dei aspexisse filias hominum, jam prædè Cataclismi causa fuit: *Videntes filias Dei, filias hominum, quod essent pulvere nocturnis, multoque magis in choreis non absque causa creditur origo alterius formidandi Cataclismi peccatorum, quæ infelicem animam inundant.* Nisi malit quis credere, Dei providentiam amabilissimam: continuum in ejusmodi hominibus operari prodigium, dum eos tam temerè sibi præidentes, & in mediis periculis audaces, diligentius tueretur, quàm eos qui cautè hæc omnia declinant. Memini audire illustre planè prodigium, quod Deiparæ precibus in montibus propè Bononiam patratum sit. Est autem hoc. Confluxerat magna vis populi ad venerandam prodigiosam sanctissimæ Virginis imaginem, die aliquâ solenniore: cumque hoc in numero duæ adverteret inter se factionis turmæ concurrissent, & una alterius fraudes suspicaretur, ambæ uno ferè momento, quibus instructæ erant, bombardas explosere. At Mater divinissima, ut se pacis etiam ac concordie Matrem probaret, fecit, ut omnes quidem bombardæ ignem foris in scutella pulveris conciperent, in nullam tamen fistulam ignis penetraret, sic ut tot inter flammivomas machinas vulneratus sit planè nemo, imò

P. SEGNER

Homo Christiane

ne bombus quidem ullus auditus. Si quando igitur unquam evenerit, ut in choreis publicis, ubi tot Juvenum oculi foris accenduntur, nemo tamen flammam in corde concipiat, dicam, tantò rarius admirabiliusque tum patrari prodigium, quanto est difficilius effreni moderari concupiscentiæ, quàm tantilli ignis, qui semper divinis imperiis promptissimè obtemperat, cursum & impetum sistere. Quæ autem prudentia tam insolitum Mimus de raculum speret? Si ipso in Templo & Ratiocinatio est S. Joannis Chrysostomi (stori) dam quis auscultat dicentem, dum adstat Sacrificanti, dum Psalmis recitandis intendit, incurrat in oculos nihil minùs opinantis scemine prætereantis species, momento quasi nonnunquam experitur accendi stygios ignes; quid credamus accidere in choreis, ubi absque clypeo, respectu nullo, quis expolitus est tot ictibus rectè in ipsam tendentibus, quot sunt oculi, qui illum intuentur, & quot sunt objecta, in quæ ipse non fortuito oculos conjicit, sed destinato animo; non casu, sed certo consilio? Ita querit S. Doctor; & si querenti ego responde- re deberem, fateor, non haberem, quid dicerem.

XI. Quid autem erit, si attendamus malum Dæmonem in Choreis non oculos tantùm sibi vindicare, sed etiam manus, etiam hanc per portam suam militem intrōmittendo ad cor expugnandum? S. Hieronymus, symptoma ejusmodi, Castitati tam perniciosum censuit, ut ex eò mortem augu-

raretur; *Tallum & jacos, moritura Virginitatis principia.* Mihique pro-
sus videtur, sæpe Juvenis & Puellæ a-
licujus manus in choreis id efficere,
quod Salamandra contingens ali-
quam arborem, momento unico &
arborem ipsam, & omnes ejus fructus
veneno inficiendo. Nonnunquam,
unica manus blandior contrèctatio
tantum veneni potuit diffundere in
animum & cor infelicitis, ut inde initi-
um duceret vita & consortium infame,
non nisi cum vita abruptendum,
cùm nimis quàm verum sit in scemina,
id quod legimus Eccl. 26. *Qui tenet
eam, quasi qui apprehendit scorpionem;*
tam non differunt inter se tangere &
tangi, prehendere & prehendi, tan-
quam mortis ipsius chelis. O san-
cta Pudicitia, quàm vulgò mortalibus
ignotum est pretium tuum! quàm
pro merito tuo non æstimaris? Flores,
dici solet, tangi non debere, nisi oc-
culis: *Oculis tangite.* Sed Virgini-
tatis hos, tantò horrorem floribus
nobilior, quanto delicatior, etiam ocu-
lis tangi renuit. *Sancta Virginitas,* ait
S. Ambrosius, *etiam aspectu violatur.*
Quæ tamen hæc nostrâ ætate Virgines
dici amant, mali nihil tenerrimo suo
lilio ab alienis oculis metuunt; imò
ne à manibus quidem, quarum tamen
contactu facilè flaccescunt. Sed quid
ego ipsis irascor? Culpa hæc non
tam ipsarum est, quàm eorum, qui ad
talia connivent. Illi Parentes, qui
si Juvenem Puellæ manum furtim in
aliquo adium angulo contingere vi-
derent, in utrumque non clementer

R. P. Segneri Christi. Instr. Tom. III.

H h h in-

invehi deberent, subinde ita insaniunt, ut hos in choreis contractus pro libidine & arbitrio, nullo metu, aut religione fieri permittant, haud aliter ac si mollissimum & fragile Adamicæ massæ lorum mirabili chorearum virtute in æs durissimum mutaretur. Si ista cæcitas lacrymis digna non est, quæ tandem erit? Agite, absque mora exiricemus nos ab hoc abusu, & progrediamur. Imò listamustantisper, dum aliquid vobis curiosè observandum proponam: est autem hoc. Vestrâ equidem causâ ac bono his de rebus ago. Plurimum tamen curæ mihi adhibendum est, ut iis verbis, ea loquendi ratione utar, iis formulis, iis metaphoris, quibus velut pampinis recta fœditas actionum, quas vitupero, ne animis quidem vestris talis appareat, qualis in se est; ne fortè arridere incipiat, dum ad illius detestationem vos conor excitare. Et facta illa, quæ à sacro Oratore narrata tantam vim subinde exerunt, ut vos inquit, idem non efficiant à vobis exercita in aula, ad quam animi laxandi causâ convenistis? Ite sanè, querite aliquos, qui id vobis affirmantibus credant; ego quidem ad hoc induci non possum.

XII. Tandem Veterator & Prædo Pygius non contentus in choreis oculos & manus rapuisse, ut hæctenus vidimus, tertiâ quoque portâ, per quam mors ingrediatur, auribus inquam potiri satagit. Difficile dictu est, quàm molliat & frangat animos concussus, in Choreis adhiberi solitus, contentus, Manichæi Hæretici, te-

ste S. Augustino, spargebant, Musica harmoniæ suavitatem è Cælo in terras missam fuisse: *Dulcedinem Alap. lib. 2. de cam de divinis Regnis venisse. Quid. No. quid autem de alia Musica dicendum. Mus. sit, illa sanè, quæ inter Choreas perfonat, non aliunde, quàm è styge emersa est, quæ animos audientium hac ratione frangere & emollire conatur, ut veritæ voluptatis sensum pronis admittant. Ita S. Joannes Chrysolomus censuit, dura Musicam istam diabolicam compellavit, sive quia malum Dæmonem authorem habuit, sive quia semper ad id refertur, quod Orco summe gratum est. S. Thomas universim de omnibus instrumentis musica pronuntiat, quod magis animum movent ad delectationem, quàm per ea formetur interius bona dispositio. Quid ergo, si suis rem momentis libertatis dicemus elicere in Juvenum animâ eorum Instrumentorum sonum, quibus choraulæ saltantibus occurrunt; & ad quid excitare eos possunt, nisi præludant morti jam vicinæ, imò trahant melos in ipso jam sinere concrepent? *Ubi tympana sonant, sive cla. in lib. mitat, hya carrit, quis ibi Dei timor? id.* Querit S. Hieronymus. An exillimatis fieri non posse, ut sicut tubarum clangor Martiales & generosos equos ita excitat, ut adhinniant; ita Cymbalorum & Cithararum concors sonus non unum animet ad certa profertenda verba, quæ audaciora cum sint, dicere tamen non liceat, an signa sint conformationis cujusdam turpis jam initæ, an ineundæ initia? Perpendite modo, quin ego pluribus id vobis explicem, dam-*

damna omnia, quæ mali Dæmones inferunt tot modis per aures, per manus & oculos; & tum numerum inire licebit omnium peccatorum, quæ quotidie inter choreas admittuntur, simulque cognoscere, an illæ sint innoxia animorum juvenilium laxatio, quam illam nonnulli sibi fingunt.

XIII. Mihi quidem si inmundus is numerus esset, haud equidem melius facturus id mihi videret, quàm si narrem id, quod Deo placuit ostendere Viro insigni virtute, quem hoc ipsum intelligendi desiderium accenderat. Asceta igitur aliquis, in virtutum studio minimè segnīs, assiduis Deum precibus fatigabat, ut ostendere sibi dignaretur, quæ demum esset occasio, quæ maximè ad peccandum ætas tenera induceretur? In extasin igitur aliquando raptus, vidit ingredi in templum virum aspectu terrifico, quem sequebatur Juvenum & Puellarum chorus, qui impliciti, manibusque se mutuo complexi, strenuè saltitabant. Sic dum pergunt, ad simulacrum Crucifixi Servatoris perveniunt; cum ille chori Dux formidabilis gravi ictu sanctissimos Christi pedes impetit. Cum autem ducto in gyrum agmine redirent ad idem simulacrum, tum ductor simili ictu manus Christi percussit; ubi tertio rediēre, vi quantā potuit, spinam coronam impellit capiti; mox humi abjectam pedibus proculcavit. Quartum ad gyrum insulavit Christo, & lacrymas ejus, et si sanguineas, irrisit: ad quintum, in faciem ejus expuit: ad sextum, latus aperuit; ad septimum denique horren-

dis illum blasphemis & execrationibus proscidit. Interim vir ille Religiosus, vendicandi divini honoris, tam enormiter læsi, ardore accensus, gravissimis verbis in illum execrabilis chori ductorem invecus est; responsum autem illi est: An non tu scire desiderabas, quæ demum esset occasio, in qua crebrius Juvenes effrenes delinquerent? Audita sunt preces tuæ: subjeci illam oculistuis; & non est alia, quàm Choreæ. Animum adverte ad singula istorum Choros ducentium peccata; motus pedum impudicos; contrectationes manuum lascivas; puellarum, ad omnem vanitatem & illecebras comparum, animum inverecundum; has puellas depereuntium Juvenum Zelotypiam; obtutus, risus, & cor in primis impurissimis desideriis accensum, & agnosces restauratas & repetitas omnes plagas, omnes sui Servatoris cruciatus. Hæc ubi dixit, videri desit. Ite nunc & blandimini vobis, quantum lubet, dicite. *Quod tandem peccatum est, saltare? Est juvenum oblectatio, mos innoxius; omnis expertis malitia hilaritas. Ah! quid necesse est sibi tam nullo metu adulari? Si saltarent cum Puellis Puellæ, & viri cum viris, non ægrè assentiret: sed in hac sexus utriusque permissione vestræ opinioni accedere non possum, nimis apertè errorem hunc damnat experientia. Tolle (ajebat ille) libidinem, & choreas sustulisti. Si nemo libidine amplius accenderetur, brevi usus choreæ ducendi exoleceret.*

XIV. Minus tamen incommodi foret, si solum hoc vitium Chorearum maleficio propagaretur. Hoc domesticum est: sed quam multa alia, tanquam amica, consequuntur? Tum primum choreas, quas detestor, viris feminisque permistis, gens illa Hebræorum duxit, cum vitulum aureum in eremo adoravit. *Sedis populus manducare, & bibere, & surrexerunt Iudæe.* Sed carò stetit isti populo, sic primum saltasse. Digressus enim è monte Moyses, cum Idolum illud adorari videret, & execrandum hunc circa illum ludum Iudæi, iustâ gravique indignatione succensus, armatâ Levitarum Tribu adjuvante, eo die adunatorum ad choreas viginti tria millia internecone delevit: quos tum recens Idololatriæ crimine gravissimo contaminatos, verisimile est simul omnes, nullâ de tam atroci flagitio expiatis pœnitentiâ, funesto latrè saltu in ipsum adeò Infernum deluuisse. En primarum chorearum egregiè coronata solennia! en primum ex his collatum Hebræo populo beneficium! Quæ autem suo in fonte tam venenata est aqua, an in rivis suis salubris esse potest? Quis proinde enumerabit neces ac cædes, quæ in his oblectamentorum occasiombus sunt perpetrata? Ansim dicere, primam illam Hebræorum stragem, fontem fuisse & originem tot fluminum cruoris, quæ postmodum ex abominando hoc chorearum utriusque simul sexûs usu promanarunt: tam multe sunt inimicitia, quas chorearum harumce causâ rivales Iu-

nes suscipere; & tam multe cædes, quæ ipsarum gratiâ sunt perpetrata. Certum est, hæc nostrâ ætate compellit Principem aliquem, ut latè lege, palamque promulgatâ modum his choreis poneret, ut gravissima annihilaretur incommoda rixarum, rivalitatum, cædium, quæ ex illis quotiè sequebantur. Et tamen hæc sunt innoxia illæ oblectationes!

XV. Sed illud præcipuè dolendum, tantum malorum illis potissimum diebus patrari, quibus, utpote Deo sacris ac festis, divino cultui præcipuè vacare oporteret: unde tunc magnus Deus geminâ injuriâ contemnitur. Cras, ajunt pridie isti Juvenes, est dies festus; *Eccce solennitas Domini est, aninversaria.* Eamns ad Templum Dei Matri sacrum, & qua causâ? ad sanctissimam hanc Dominam colendam? ad petendam tot delictorum, quibus ejus Filium offendimus, veniam & gratiam? aut ad imperatâdas devotâ hac sacri loci veneratione ejusdem Matris ad Filium preces, aut patrocinium? Nihil minus. Eamus illuc ad choreas, ad videndas, quæ illuc ad choreas confluant, Puellas, tam constanti, si Superis placet, pietate, ut nullo non anno frequentissimâ adsint luce istâ sacrâ. *Ut uti loquuntur Filias Silo ad ducendos choros ex. 22. more procedere.* Et hi sunt dies sanctissima Matri sacri, hæc devotorum animorum studia: tanto ejusdem Matris admirabilis fastidio, ut ipsæ hæc summè exosam esse profiteatur. *Solennitates vestras odit anima mea.*

XVI. Videor mihi satis demonstrasse, quàm choreæ sint ferales & funesta nundinæ, in quibus certissimo se periculo exponant Juvenes, tam Lucri cessantis, ob maxima, quæ amittunt, bona honesti pudoris, & laudatæ publici fugæ; quàm Damni emergentis, ob ea, quæ consequuntur, gravissima mala. Unde perinde ac cum Delphini in undis læti tripudiant, certum id argumentum est, mox securitæ tempestatis; ita cum ad choreas publicas se parant Juvenes, nemo quidquam dubitet, quin mox etiam oritura sit tempestas, & exitium allatura nescio magisne iis, qui eam excitant; an aliorum animabus? Nec tamen ad hæc vos animum unquam advertitis, & vel omnium sapientum ingratis, vultis, ut censeantur Juvenum honesta oblectamenta, quæ sunt pericula tam evidentia, & manifesta. Nec me fugit causa, ob quam ista pericula non formidatis: eam vobis absque ambagibus aperiam. Non formidatis illa, quia magis sunt animæ, quàm corporis pericula. Animam vestram aut parum, aut omnino non amatis: hinc mirum non est, si ejus exitium ac perniciem nihil vestra interesse arbitremini. An dissimulari, aut à quoquam nesciri potest, quòd illam quotidie eò adducere non dubitetis, ubi certissima sunt pericula, & strages ejus atque exitium irreparabile? quomodo igitur jactare potestis, vos illam amare? qui amat, timet. *Quare dimissi*, inquit S. Augustinus, *nisi quia amasti*? Atque adeò à prima: salus vel tantillum vobis cor-

di esset, quis ambigat, quia multò solertius caveretis ejus amittendæ pericula, etiam verisimilia, multòque magis tam certa atque manifesta? Igitur salubriori vos monito institutos hinc dimittere non possum, quàm si illas inculcem Sapientis voces: *Miserere Eccl. 30. vere anima tua placens Deo. Miserere 24. anima tua, quæ vix in viis plantis à calu secuta est (ut illi confessi sunt, qui dixerunt: Lubri caverunt vestigia Thr. 4. nostra in itinere platearum nostrarum) 18.*

XVII. *Miserere anima tua*, dicam imprimis ad singulas istas matres parum sanè cautas ac providas. Si non vultis miserari animam sobolis vestræ infantis, capiat vos saltem miseratio animarum propriarum. Mementote, liberos vestros, ut vobis inculcat S. Joannes Chrysostomus, pretiosum esse depositum, vestris manibus à divina providentia creditum. *Maximè pretiosum vobis dedit depositum Filios suos*: unde de ipsis amissis vobis reddenda incumbet ratio. Ideo vos Deus matres esse voluit, ut foetus vestros complecteremini amore non dissimili illi, quo ipsemet eos complectitur; qui nimirum unice spectet bonum animarum ipsorum: hoc vestrum officium quomodo facietis, si tam funestis illos percundi periculis expositos relinquatis? An iterum dicetis: vestras filias non periclitari suâ salute; & eas ducere ad Choreas, esse morem antiquum, & passim usurpatum? Itane, nullum vestris filiabus ex choreis periculum? inculcat denuo S. Joan-

nes Chrysostomus. Non vacant periculo, qui vestiti fassis, operati cinere, onerati catenis in cavernis degunt inter afflictationes corporis assiduas, inter preces prolixas; & Juvenes vestri mediis in saltantium choris, ubi facultates corporis omnes, Inferno fœderate, tot jaculis illorum animas imperunt, vivant securi? Leges illud contingere præsumunt, quod plerumque contingere solet. Idcirco cum nuntiatur mors Patris simul & filii, nec tamen constat, quis eorum prior obierit; si filius fuit tenerâ adhuc ætate, supponit Lex, prius hunc, quam Patrem decessisse, propterea quod ætas ista pluribus exposita sit moriendi periculis, quam ætas virilis, & matura. Ita par est, vos quoque supponere in liberorum vestrorum cura: semper timendum vobis est, ne pereant in periculis pereundi; hoc enim multo sine comparatione crebrius contingit in infirma illa ætate; & ineptum est, unquam dicere, *Abest omne periculum*. Dum autem matres istæ consuetudine se, suamque fœcordiam tueri volunt, rem acu haudquam tangunt: multitudo siquidem peccantium in Dei tribunali tam non elevat noxam, ut ipsa vel maximè supplicium acceleret. Quid oggannitis? *Ita moris est. Cæsareo decreto Venena non debent in hæredes dividi, sed protinus a Iudice corrumpi.* Et abusus, Innocentiæ tam perniciosus, unquam ad hæredes transeat, & solo hoc titulo retineatur, quod sit usus; perinde ac si non esset etiam abusus?

*l. quis
duos s. si
Lucius
ff. de re-
bus du-
biis.*

XVIII. Idem porro monitum omnibus, qui me audiunt, Puellis inculco; *miserere anima tua*. Nescitis, futuri improvidæ, quam acerbe lituræ sitis unam aliquam festam exillis diem, quæ nunc vobis tantopere arident. Soror S. Petri Damiani ob spectatas tantum, ex ædium suarum fenestris, cum voluptate choreas, & ob audium amœniores symphoniarum concentum quindecim ipsos dies purgantibus flammis atrociter cruciata est; illis inquam flammis tam vivis tamque urentibus, ut iis comparatæ nostræ flammæ, si non mortuæ, stupida certè & ad urendum ineptæ videri possint. Quid egomolumentum capiet, quæ non tantum fortuitò ejusmodi ludum spectat, sed pars ejus est præcipua, ipsamque dedò spectaculum? Subeat animum vestrum, quis quantusque thesaurus sit Virginitas (juvat enim credere, vos illum hæcenus intactum custodisse) & quâ idcirco curâ ac studio illi servando oporteat invigilare. Conclina quò præstantior est, quam sinu claudunt, Margarita, quòque major, hæc à litore recedunt longius, & profundiore in maris sinu se recondunt, maximè cum innubi celo serenus aridet Sol; tanquam à natura edoctæ, tantò solertiùs prædonum vitæ manu gestant. Et Puella, quæ Virgo cum sit, tam est locuples, spectari semper velit in publico nullo metu, curâ nullâ, perinde ac si non aurum, sed palcas circumfereat? *Incorruptis factis*

P. SÉGNER
Homme Chrétien

in se proximum Deo. Proinde quæ gemmam istam possidet, nimis quam indignam se monstrat, si semper cum eo hominum genere vult agere, qui non nisi prædones illius sunt.

XIX. Sed nec juvenes, & singulos quidem, aliter quam his verbis compello: *Miserere anima tua.* Misereatur vos anima vestra, o filii; An non, qui vobis in venis bullit ac salit sanguis, an non inquieti illi & animosi spiritus, habenas patet necesse cupiditas, & præ cæteris, pravi, quos contraxistis, habitus ac propensiones ad casum vos inclinant nemine foris impellente? Quid igitur vobis fiet, si huic tanto periculo majus alterum occasionis accesserit? Arborea aliqua multâ resinâ pingues, sicca præter morem æstare, calidis motu agitatur, ventis, exarserunt ipsæ, & in cineres abierunt: quanto certius ac citius ita subsidere, illas contigisset, si etiam aliunde admotus ad eas à quoquam ignis fuisset? Volvite Beatorum Cælitum vitas, & inveniatis non unum eremi Incolam, suo clausum tugurio, & ad celum Cædi instar erectum, innata tamen cupiditatis calore, & repentina ac vehementis suggestionis flamma ipsâ in solitudine impuris ignibus exarsisse. Quæ ergo fors erit arboris, tantò magis ad flammam concipiendas aptæ, cum undique ignibus fuerit circumdata? Quæ inquam, erit fors juvenis, qui nesciat, quid sit vim sibi facere, qui oret raris, alperitatibus corpus divexet nunquam; venis sulphure ferè magis, quam sanguine argentibus, diu tamen adsit choreas

agentibus, imò chorum ipse ducat cinctus agmine seminarum omni luxu ad spectaculum exultarum? Non excidant ejus ore hæc deinceps verba: *Nulla Lege vetitum est choreas aut accedere aut ducere.* Perpendat potius, non quid sit saltus in se spectatus, ut saltus tantum est, hoc est, ut est ars quadam apte movendi pedes, temporis servando intervalla, nunc progrediendo, nunc ad soni musici leges gestus temperando; in quo utique toto peccati inest nihil; sed quid in animo suo saltatio efficiat propter ea, quæ ipsam comitantur & consequuntur. Quid refert, Choreas in se spectatas peccatum non esse, si, qui ad saltum accedit, interim ipse verâ peccet? Discutiat autem & ad examen vocet, non quæ agit tantum, sed quæ cogitat: delectationes inquam, quæ obrepunt, ac desideria, quæ aliorum oculos latent; & vel manibus palpabit, quàm graves ipsum urgeant causæ, ut hæc tam periculosa oblectamenta timeat. *Miserere igitur anima tua.* Cogitet quisque animam, de quâ agitur, suam esse, non meam; & propterea ipsius magis interesse, quàm meâ, curam illius habere, ducere viâ tutâ, qualis profectò non est via deliciarum, cum ista rectâ ducat in perditionem. *Gaudens ad fontium organi: ducunt in bonis dies suos, & in puncto ad inferna descendunt.* Dies totos hilariter & jucundè extingunt; non aliud animo volunt, quàm quomodo novos excogitent se oblectandi & variis solatiis fruendi modos, & tùm repente se vident præcipites

pites

pites adtos in infernum. Non alio tempore facilius canes à ferarum aberrant vestigiis, quàm verno, quando florum varietas & multitudo vehementes undique spargit odores, ut ferarum odor jam naribus percipi non possit. Quod ergo operæ pretium faceret, qui, ut modico temporis spatio

se recreet, penis se obnoxium redderet sempiternis? *O quam miseranda conditio, teste S. Augustino, ubi cito preterit, quod deletur, & sine fine manet, quod cruciat!* Precor benignissimum Deum, ut vobis det sapere in tempore, ne prius contingat experiri illas calamitates, quàm credere.

DISCURSUS XXX.

De Vestium luxu & inverecondia.

I. **N**illum unquam existimo fuisse vulneratum tam dementem, ut pervicaciter vellet plagas suas, sedâ sanie manantes, feris & auro pictis fasciis obligare; quin ex ipsis hisce fasciis ostentatis, gloriam captare. Aliam tamen non absimilem dementiam videmus indies à nonnullis exerceri, nec tamen esse, qui admiretur. Quid sunt quæso, vestes, quibus nos amicum? Non aliud sunt, quàm fasciæ, quæ alligant vulnera fœdissima, quæ peccatum inflixit. Quamdiu peccatum ignoravit homo, tamdiu vestibus opus non habuit; perinde ac obligari non debet, qui sine vulnere sanus est ac incolumis. Sic suus cuilibet candor ac integritas vestis loco in Paradiso fuisset, ut suâ Sol luce in cælo vestitur. Tota proin se operiendi necessitas ex culpa nata est: eum enim in finem primam sibi vestem homo injecit, ut velaret pudorem, qui

vivi instar sanguinis multus è plaga illa lethifera promanabat. Et cum hoc non sit, spectate tamen delirantem Mundi. Pro eo, quodd vestium suarum illum pudeat, illis se jactat: & pro eo, quodd oculat vulnerum suorum fascias, eas superbe ostentat. Facere proin non possum, quin dicam tandem, quod sentio de ejusmodi stultitia: quamquam enim hæc mea loquendi confidentiâ apud alios parùm profecturus sum, mihi tamen illa utilitatis aliquid afferet. Si nemo corrigit, quod hæc in re à tam multis peccatur, ego saltem illud implebo: ad quod non tacitum Conscientia mormur identidem extimulat.

II. Quid autem vos mihi propositum arbitramini? An ut omnem vestium ornatum ac elegantiam, femininarum maxime, dissuadeam? Hoc si spectarem, non solum non moderatè, sed ne piè quidem me gererem. Cum enim Apostolus feminis permiserit, elegantes gestare vestes, quis tam ja-

P. SÉGNER
Homo Christianus
NIVY